

УДК 811.161.2'373.422.7

DOI 10.24919/2411-4758.2017.110964

Галина ФІЛЬ,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) filgalina1955@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9668-6849*

АНТОНИМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ У СФЕРІ ФРАЗЕОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті схарактеризовано антонімічні відношення між структурно однотипними і різнотипними фразеологічними одиницями української мови; зазначено, що під фразеологічною антонімією розуміють фразеологічну опозицію, що передбачає контрастне протиставлення семантики і відзначається єдністю смислової, логічної сутності, повною чи частковою нетотожністю компонентного складу; наголошено, що при виділенні антонімічних пар у фразеології спираються на лексичну антонімію, у визначенні якої тісно переплітаються філософські, логічні та лінгвістичні категорії; показано, що характерною особливістю фразеологічної антонімії є те, що в антонімічні стосунки можуть вступати як окремі фразеологічні одиниці, так і цілі синонімічні ряди.

Ключові слова: *фразеологічні антоніми; однотипні й різнотипні конструкції; антонімічні відношення; фразеологічна одиниця; слова-антоніми; семантичні відношення; контрастне протиставлення семантики.*

Лит. 11.

Галина ФИЛЬ,

кандидат филологических наук, доцент кафедры филологических дисциплин и методики их преподавания в начальной школе, Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) filgalina1955@gmail.com

АНТОНИМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В СФЕРЕ ФРАЗЕОЛОГИИ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

В статье проанализированы антонимические отношения между структурно однотипными и разнотипными фразеологическими единицами украинского языка; отмечено, что под фразеологической антонимией понимают фразеологическую оппозицию, которая предусматривает контрастное противопоставление семантики и отмечается единством смысловой, логической сущности, полной или частичной нетождественностью компонентного состава; отме-

чено, що при виділенні антонимических пар во фразеологии опираются на лексическую антонимию, в определении которой тесно переплетаются фило-софские, логические и лингвистические категории; показано, что характерной особенностью фразеологической антонимии является то, что в антонимические отношения могут вступать как отдельные фразеологические единицы, так и целые синонимические ряды.

***Ключевые слова:** фразеологические антонимы; однотипные и разнотипные конструкции; антонимические отношения; фразеологическая единица; слова-антонимы; семантические отношения; контрастное противопоставление семантики.*

Лит. 11.

Постановка проблеми. У процесі пізнавальної діяльності індивідуум уявно порівнює предмети, властивості, процеси й дії навколишньої дійсності, зіставляє їх, виділяючи серед них протилежні (максимально віддалені один від одного на шкалі просторових, часових та ін. відношень). Об'єктивний світ, розчленований у свідомості індивідуума на пари полярних понять, вербалізується в лексичних одиницях із контрастною семантикою – антонімах. Антонімія належить до семантичних універсалій [9, 114], однак фразеологічна антонімія, на відміну від лексичної, до сьогодні залишається малодослідженою, зокрема в українстиці. Отож виявлення антонімічних зв'язків у фразеологічному складі української мови належить до актуальних питань фразеології.

Аналіз досліджень. Окремі аспекти фразеологічної антонімії української мови розкрито в працях провідних лінгвістів Н. Бабич, Я. Баран, М. Демського, В. Калашника, Ж. Колоїд, Л. Скрипник, В. Ужченка, Д. Ужченка та ін. Незважаючи на існування порівняно великого числа досліджень, присвячених висвітленню різних сторін антонімічних зв'язків у фразеологічному складі української мови, досі немає єдності поглядів щодо дефініції фразеологічних антонімів, принципів виділення їх і класифікацій. Складність дослідження фразеологічних антонімів, як підкреслюють В.Ужченко та Д.Ужченко, полягає в самій природі фразеологічних одиниць, семантика яких, крім номінації явищ об'єктивної дійсності, включає емоційно-оцінний, конотативний компонент, який важко вписати в конкретні семантичні межі [9, 114].

Мета статті – схарактеризувати антонімічні відношення між структурно однотипними (організованими за однаковими моделями) і неоднотипними (різноструктурними) фразеологічними одиницями української мови.

Виклад основного матеріалу. У фразеологічній системі української мови, як і в лексичній, «основним джерелом появи антонімічних

одиниць є об'єктивні (і суб'єктивні) суперечності, що виявляються оформленням у словах і фразеологізмах взаємозв'язку понять і лексичного чи фразеологічного значень. Як не порушується невичерпність матеріального світу від дії в ньому закону єдності й боротьби протилежностей, так невичерпними залишаються і ресурси мови (також і в галузях лексики та фразеології) щодо творення антонімічних одиниць або їх ролі у творенні нових значень» [1, 30].

При виділенні антонімічних пар у фразеології спираються, як правило, на лексичну антонімію, у визначенні якої тісно переплітаються філософські, логічні та лінгвістичні категорії. Можливість виникнення антонімічних відношень у фразеологічному складі створюється тим, що значення фразеологізмів носить якісно-оціночний характер (як відомо, антонімія спостерігається серед одиниць, пов'язаних з вираженням позитивної чи негативної якості) [4, 58].

Н. Бабич визначає фразеологічні антоніми як одиниці, що протиставляються за найбільш загальною і суттєвою для їх значення семантичною ознакою – предметно-понятійною віднесеністю [1, 25].

На думку В. Калашника та Ж. Колоїз, фразеологічні одиниці є антонімами, якщо: 1) усталені словесні комплекси диференціюються протилежною, контрастною семантикою; б) семантично-цілісне фразеологічне значення усталених конструкцій знаходиться в опозиції «фразеологізм – фразеологізм»; в) усталені конструкції є мовними знаками однієї логічної сутності: *поставити на ноги – звалити з ніг, гладити за шерстю – гладити проти шерсті, вийти на дорогу – збитися з дороги, рознискати губу – замкнути рота, до біса – на заячий скік, дешевий від грибів – не по кишені* тощо [3, 4].

Отож під фразеологічною антонімією В. Калашник та Ж. Колоїд розуміють фразеологічну опозицію, що передбачає контрастне протиставлення семантики і відзначається єдністю смислової, логічної сутності, повною чи частковою нетотожністю компонентного складу [3, 4-5].

Релевантною ознакою у визначенні фразеологічних антонімів Я. Баран вважає «... наявність полярності і спільності семантики» [2, 117]. Наприклад: *з великими руками* 'дуже бідний' – *розвів мільйони* 'дуже багатий'; *дати маху* 'зробити щось невлад, помилитися' – *влучити в саму точку* 'зробити щось до ладу'; *наш брат* 'я і до мене подібні' – *ваш брат* 'ви і до вас подібні'; *дорогою ціною* 'домогтися чогось великими зусиллями' – *дешево відбутися* 'домогтися чогось, не докладаючи великих зусиль'; *догори ногами* 'не так, як повинно бути' – *чин чином* 'так, як повинно бути'; *заморити черв'ячка* 'зовсім мало з'їсти' – *набити*

череву 'дуже багато з'їсти'; *заснути навіки* 'померти' – *з'явитися на світ* 'родитися'; *намотати на вус* 'добре запам'ятати' – *викинути з голови* 'назавжди забути' та ін.

Серед фразеологічних антонімів виділяють неоднотипні структури з різним компонентним складом, протилежність семантики яких відповідає антонімічності їх лексичних синонімів: *бистрий на розум* – *туман вісімнадцятий*; *вийти (виходити) сухим із води* – *попасти (попадати) чорту в зуби*; *мазати медом речі* – *пускати шпильки*; *мов з хреста знятий* – *кров з молоком*; *на воловій шкурі не списати* – *крапля в морі*; *напустити пихи* – *скакати на задніх лапах*; *попався, як муха в окропі* – *викрутитися з халепи*.

Другу групу, значно меншу за кількістю, складають однотипні структури з частковою нетотожністю компонентного складу, найвиразнішою ознакою яких є «наявність експліцитних лексичних антонімів як структурно-семантичного стрижня надслівних мовних утворень» [9, 114]: *акції падають* 'значення, вплив кого-, чого-небудь зменшується' – *акції підвищуються* 'значення, вплив кого-, чого-небудь збільшується'; *випускати з поля зору* 'не брати до уваги чогось' – *тримати в полі зору* 'брати щось до уваги'; *високої проби* 'про щось (когось) досконале, довершене' – *низької проби* 'про щось (когось) недосконале, недовершене'; *виходити з берегів* 'виходити за межі звичайного' – *входити в береги* 'набувати меж звичайного'; *витягти з болота* 'посприяти уникненню приниження' – *втоптати в болото* 'принизити'; *зривати личину* 'показувати справжню сутність' – *носити личину* 'приховувати справжню сутність'; *і вдень і вночі* 'завжди' – *ні вдень ні вночі* 'ніколи'; *набратися сил* 'відчутти піднесення, фізичне і духовне змужніння' – *вибитися з сил* 'відчутти фізичне і духовне спустошення'; *народитися без сорочки* 'бути нещасливим, безталанним, невезучим' – *народитися в сорочці* 'бути щасливим, везучим'; *невелика пані* 'про особу, що не має великої суспільної ваги' – *велика пані* 'про особу, що має велику суспільну вагу'; *піднестися духом* 'зберігати почуття оптимізму' – *занести духом* 'втрачати почуття оптимізму'; *підняти хвоста* 'поводитися гонористо, самовпевнено' – *підбгати хвоста* 'поводитися невпевнено, втрачати гонор'.

Окрім того, серед фразеологічного матеріалу виділяють абсолютні антоніми, у яких протилежність семантики двох фразеологічних одиниць пояснюється наявністю частки *не*, що входить до складу компонентів: *не до (по) душі кому* – *до (по) душі кому*; *без душі хто* – *не без душі хто*; *довгий язик у кого* – *не довгий язик у кого*; *до пуття довести* – *не довести до пуття*; *ряст топтати* – *не топтати ряст*; *перемивати*

кісточки – не перемивати кісточки і т.д. [7, 71] або наявністю компонента з префіксом *не*: *народитися під щасливою зіркою (зорею) – народитися під нещасливою зіркою* [9, 115]. Проте, як зазначають В. Ужченко та Д. Ужченко, окремі дослідники заперечують антонімічність сполук типу *до душі – не до душі, з руки – не з руки*, вважаючи їх одним і тим самим фразеологізмом, ужитим з часткою *не* і без неї, оскільки вона не є компонентом фразеологічної одиниці й виконує заперечну функцію подібно до лексем (*піду – не піду, мій – не мій*) [6, 90]. Учені відзначають, що між цими фразеологічними одиницями немає чіткої межі.

До вищезазначеної групи відносять і ті фразеологізми-антоніми, семантика яких склалася під впливом антонімічних компонентів фразеологічних оцінок: *гладити за шерстю – гладити проти шерсті; зникнути (щезнути) з горизонту – з'явитися на горизонті; вибиватися (вибитися) з колії – входити (увійти) в колію; важкий на руку – легкий на руку; важка рука – легка рука; довгі руки – короткі руки; птиця високого польоту – птиця низького польоту* і т. ін. [4, 71-72]. Пор.: *Сперигу прилаштувався в сусіднім радгоспі, а звідити це далі кудись зринув, зник з горизонту (О. Гончар) / Це була маленька на зріст, підстрижена по-хлоп'ячому дівчинка, яка лише минулого літа з'явилася на горизонті (В. Земляк).*

З-поміж фразеологічних антонімів виділяють групи таких, у компонентний склад яких входять слова усіх лексико-граматичних класів, зокрема дієслова-антоніми: *вибити з голови – вбити в голову; виграти справу (діло) – програти справу (діло); двері відчиняти – двері зачиняти; забувати про все на світі – пам'ятати про все на світі; зв'язати руки й ноги – розв'язати руки й ноги*; прикметники-антоніми: *важкий на підйом (на почин) – легкий на підйом (на почин)*; з *важким* *серцем* – з *легким* *серцем*; не з *хороброго* *десятка* – не з *полохливого* *десятка*; *птах низького* *польоту* – *птах високого* *польоту*; займенники-антоніми: *наш брат – ваш брат; цей світ – той світ*; прийменники-антоніми: *без серця – з серцем; без толку – з толком, без вогника – з вогником, плисти проти течії – плисти за течією, мести до воріт – мести від воріт*.

Полярні поняття відіграють важливу роль у процесі пізнання навколишнього світу, який зітканий із контрастів, пронизаний ними: світло і темрява, тепло і холод, день і ніч, зима і літо тощо. Через бінарні опозиції передаються певні риси людського характеру в позитивному чи негативному планах. Пор. фразеологічні антоніми, що групуються навколо домінант: 'сміливий/боязливий': *не з полахливого десятка, душа не з лопуцька / не з хороброго десятка, слабка гайка, кишка тонка,*

мотузяна душа; 'розумний/дурний': розуму не позичати, бистрий на розум, голова варить, мати голову на плечах, мати розум у голові, наче всі розуми поїв, не в тім'я битий, розуму як накладено / туман вісімнадцятий, мати порожню макітру, на розум не багатий, дурний аж світиться, дурний, хоч об дорогу вдар, дурний піп хрестив, голова напхана половою, святий дурень; 'веселий/похмурий': наче на світ народився, аж танцює, землі не чує під собою, на сьомому небі / як у воді намочений, як чорна хмара, мов у воду опущений, як водою облитий, сам не свій; 'підступний/щирий': старий лис, хитрий лис / свята простота, свята наївність; 'спокійний, неагресивний/неспокійний, агресивний': хоч проти шерсті гладь, мухи не зачепить / пальця на зуби не клади, пальця у рот не клади; 'досвідчений/недосвідчений': стріляний горобець, битий жук, битий жак, старий вовк, стріляна птиця / жовтодзьобе горобеня (пташеня); 'говіркий, балакучий/неговіркий, небалакучий': язик без кісток, проворний на язик / не видавиш ні слова; 'енергійний/неенергійний': як заведений, з вогником, як на пружині / без вогника; 'рухливий/непорушний': як на голках, як на шпіль, як на шпильках, як на шпичках / як у землю вкопаний, наче стовп, немов з мармуру виструганий, мов з каменю вибитий, як пень, як укопаний.

Помітне місце серед фразеологічних антонімів займають ті, які розкривають особливість зовнішності людини, її вдачі: *хоч картину малюй, любо оком глянути, ні в казці сказати ні пером написати, очей не одведеш, хоч з лиця воду пий, хоч у рамку вправ, як лялечка, як намальований 'гарний, привабливий' – глянути гідко 'поганий, огидний'; через хату перехилитися і моркву вирве, великий аж до неба, верства келебердянська, саженого росту 'дуже високий на зріст' – від горика два вершка 'дуже низький на зріст'; ні обійти ні об'їхати, в свою шкуру не потовпнеться, і конем не об'їдеш, трохи не лусне, як барило, як бодня 'дуже товстий' – шкіра та кості, одні кістки стирчать, живіт присох до спини, аж ребра світяться, аж ребра знати, ходячий мрець, висохлий на тараню, мов жердина 'дуже худий'; од вітру валиться, виходець з того світу, лантух з маслаками, мов з хреста знятий, одна тінь залишилася, тільки душа в тілі 'хворобливий' – кров з молоком 'здоровий'; порохно сиплется 'старий, немічний' – у цвіті 'молодий, повний сил'.*

Чималий ряд фразеологічних антонімів виражає матеріальне становище людини: *у кишені бряжчить; розвів мільйони; не порожня кишеня; повний гаманець 'дуже багатий' – бідний, як церковна миша; вітер у кишенях свистить; бідний, як мак начетверо; голий, як бубон; голий, як пень; голий, як турецький святий; і в скрині пусто і в кишені не густо; за душею ні шеляга нема; з голими руками; ні за плечима ні*

перед очима 'дуже бідний'; *пташиного молока не вистачає*; *купатися в золоті*; *купатися в розкошах*; *жити, як бобер у салі*; *жити, як вареник у маслі (у сметані)*; *жити, як сир у маслі*; *жити, як у Бога за пазухою (за дверима)* 'жити в достатках, заможнo' – *годувати нужду*; *перебиватися з хліба на воду*; *годувати злидні*; *битися, наче птах у клітці*; *битися, як риба об лід*; *битися з нуждою*; *перебиватися на чорному хлібі*; *жити на воді та біді*; *трубити в кулак*; *сухий хліб їсти*; *перебиватися з копійки на копійку* 'жити в нестатках, злиднях'; *мести до воріт* 'накопичувати багатство' – *мести від воріт*, *пускати на вітер* 'розтринькувати багатство'.

Багаточисленними є фразеологічні антоніми на позначення дій, процесів, станів. Так, скажімо, низкою фразеологічних одиниць передаються значення 'працювати/ледарювати': *гнути горба*; *гнути спину*; *гріти лоба*; *гріти чуба*; *ламати хребта*; *мозолити руки*; *набивати мозолі*; *обливатися потом / клеїти дурня*; *м'яти ханьки*; *бити байди*; *бити гандри*; *ганяти собак*; *годувати баглаї*, *ловити гав*; *давати горобцям дулі*; *справляти посиденьки*; *справляти сім неділь на тиждень*; *не братися ні за холодну воду*; *ганяти вітер по світу*; 'плакати/сміятися': *засміятися (сміятися) на кутні*; *розсипати кислці*; *пускати сльози*; *умиватися сльозами / поскалити (скалити) зуби*; *заходитися сміхом*; *смішки справляти*; *заводити хихоньки та хахоньки*; *шкірити зуби*; *продавати зуби*; *сушити зуби*; *вибілювати зуби*.

Характерною особливістю фразеологічної антонімії, як зазначає М. Демський, є те, що в антонімічні стосунки можуть вступати як окремі фразеологічні одиниці, так і цілі синонімічні ряди [3, 106-107]. Саме так антонімізуються фразеологізми зі значенням 'розумний': *з головою* і 'дурний': *наче мішком з-за рогу вдарено, без сьомої клепки у тім'ї*, *з дуриною*, *не всі вдома*, *не вистачає клепки*, *несовна розуму*, *макітра не в порядку*, *прибитий на цвіту*, *у голові й на зуб не орано*; зі значенням 'доречно, влучно': *як в око вліпив* і 'недоречно, невлучно': *ні в тин ні в ворота*, *ні пришити ні прилатати*, *як на лопаті вивезти*, *як Пилип з конопель*; зі значенням 'народитися': *з'явитися на світ* і 'померти': *відкинути ноги*, *вильнути наверх денцем*; *віддати чортів душу*; *заснути навіки*; *втягнулися вздовж лави*; *віддати Богові душу*; *переставитися на той світ*; *винесуть вперед ногами*; *спочити в Бозі*; зі значенням 'вихвалити кого-небудь': *співати дифірамби* і 'критикувати кого-небудь': *милити шию*; *вичитувати мораль*; *давати нагінку*; *давати прочухана*; *змішати з болотом*; *знімати стружку*; *накручувати хвоста*; *протирати з пісочком*; *читати проповідь*.

Фразеологічні антоніми, як і слова-антоніми, використовують майстри художнього слова з певною стилістичною метою, яка полягає насамперед у створенні ефекту контрасту, антитези, розрахованих на цілеспрямоване увиразнення тих чи тих характеристик зображуваних явищ, наприклад: *Я тобі скажу по правді, Параско, сердься – не сердься, – коли ти одного будеш гладити за шерстю, а другого проти шерсті, коли одному все, а другому нічого, так воно завжди буде (Панас Мирний); Наші доморослі Платони з Ньютонами високо літали, та низько, дуже низько, сіли (С. Єфремов)* та ін.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отож фразеологічні антоніми охоплюють як структурно однотипні, так і структурно різнотипні конструкції, які диференціюються протилежною семантикою і є знаками однієї логічної сутності. Номінації, які репрезентують антонімічні відношення у сфері фразеології української мови є наслідком відображення в мові суперечливої сутності різних явищ і результатом вираження реальних протилежностей об'єктивної дійсності.

Перспективним видається подальше глибоке й усебічне обстеження однотипних і різнотипних фразеологічних антонімів української мови й виокремлення серед них тематичних (семантичних) розрядів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич Н. Д. Антонімія у фразеології східнослов'янських мов / Н. Д. Бабич // Українське мовознавство. – 1984. – №12. – С.25 – 32.
2. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови: Монографія / Я. А. Баран. – Івано-Франківськ: Лілея, 1997. – 176 с.
3. Демський М. Т. Фраземна антонімія / М. Т. Демський // Культура мови і культура в мові. Збірник наукових праць. – Київ: НМК ВО, 1991. – С.102 – 112.
4. Зубець Н.О. Парадигматичні відношення мінімальних фразеологізмів / Н. О. Зубець // Вісник Запорізького державного університету. – Філологічні науки. – 1999. – №2. – С.55 – 60.
5. Калашник В. С., Колоїд Ж. В. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїд. – К.: Довіра, 2004. – 284 с.
6. Лепешаў І. Я. Фразеалогія сучаснай беларускай мовы / І. Я. Лепешаў. – Мінск: Вышшая школа, 1998. – 271 с.
7. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К.: Наукова думка, 1979. – 280 с.
8. Ужченко В. Д., Авксентьев Л. Г. Українська фразеологія / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьев. – Харків: Основа, 1990. – 166 с.
9. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – Харків: Основа, 1990. – 167 с.
10. Фразеологічний словник української мови / Укладачі В. М. Білоноженко та ін. – Т.1. – К.: Наукова думка, 1993. – 528 с.

11. Фразеологічний словник української мови / Укладачі В. М. Білоноженко та ін. – Т.2. – К.: Наукова думка, 1993. – 980 с.

REFERENCES

1. Babych, N. (1984). Antonimiya u frazeolohiyi skhidnoslov'yans'kykh mov [Antonyms in the phraseology of the East Slavic languages]. *Ukrayinske movoznavstvo – Ukrainian linguistics*, 12, 25-32. [in Ukrainian]
2. Baran, Y.A. (1997). *Frazeolohiya u systemi movy* [Phraseology in the language system]. Ivano-Frankivs'k: Lileya. [in Ukrainian]
3. Dems'kyy, M. (1991). Frazemna antonimiya [Phrase antonymy]. *Kul'tura movy i kul'tura v movi – Culture of language and culture in language*. Kyiv: NMK VO. [in Ukrainian]
4. Zubets, N. (2004). Paradyhmatychni vidnoshennya minimal'nykh frazeolohizmiv [Paradigmatic relations of minimal phraseologisms]. *Visnyk Zaporizkoho derzhavnoho universytetu. Filolohichni nauky. – Bulletin of the Zaporizhzhya State University. Philological sciences*, 2, 55-60. [in Ukrainian]
5. Kalashnyk, V. & Koloyid, Zh. (2004). *Slovynek frazeolohichnykh antonimiv ukrayins'koyi movy* [Dictionary of phraseological antonyms of the Ukrainian language]. Kyiv: Dovira [in Ukrainian]
6. Lepeshaĭ, I. (1998). *Frazeolohiya suchasnay belaruskay movy* [Phraseology of modern Belarusian language]. Minsk: Vysshaya shkola. [in Belarusian]
7. Skrypnyk, L. (1979). *Frazeolohiya ukrayinskoyi movy* [Ukrainian phraseology]. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian]
8. Uzhchenko, V. & Avksentyev, L. (1990). *Ukrayinska frazeolohiya* [Ukrainian phraseology]. Kharkiv: Osnova. [in Ukrainian]
9. Uzhchenko, V. & Uzhchenko, D. *Frazeolohiya suchasnoyi ukrayinskoyi movy* [The phraseology of modern Ukrainian language]. Kharkiv: Osnova. [in Ukrainian]
10. Bilonozhenko, V. (Eds). (1993). *Frazeolohichnyy slovynek ukrayins'koyi movy* [The phraseological dictionary of the Ukrainian language], 1. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian]
11. Bilonozhenko, V. (Eds). (1993). *Frazeolohichnyy slovynek ukrayins'koyi movy* [The phraseological dictionary of the Ukrainian language], 2, Kyiv, Naukova dumka. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редколегії 26.09.2017 р.